

SOLEBLADET

November 2024 / Årgång 20 Nr 36

*God Jul
önskar Solf byaråd*

**Muralmålning
i Solf**

s. 3

**Snabbaste 70-åringen
i Finland**

s. 7-8

**Suomenkielinen
yhteen veto**

s. 21-23

SOLF BYARÅD

Solfbladet ges ut av Solf byaråd r.f., en förening vars syfte är att driva Solfs invånares intressen, öka trivselen och gemenskapsandan, vårda traditionerna och befrämja en positiv utveckling av byn.

Solf byaråds styrelse 2024

Ordförande: Jonathan Hemming

Viceordförande: Sirkka Mykrä

Sekreterare: Inger Tallgård

Kassör: Bengt Brors

Övriga medlemmar:

Karl David Långbacka,

Hannu Kangasluoma,

Ebba-Stina Beukelman

Suppleanter:

Kenth Nedergård

Susann Nabb-Vornanen

Föreningsrepresentanter

Bjarnes musikskola: Johanna Røj

Hembygdsforskarna: Bengt Brors

Folkhälsan: Sirkka Mykrä

FRK Solf avdelning: Marice Nedergård

Korsholms 4H: Dzana Emruli

Korsholms sportryttare, Wahlrooska:

Tove Söderholm

Solf församling: Susanne Nabb-Vornanen

Solf Hem och skola: Susann Nabb-Vornanen

Solf IK/skid: Fredrik Råholm

Solf IK/orient: Virpi Snickars

Solf IK/fotboll: Linda Skoglund

Solf FBK: Staffan Majors

Solf jaktförening: Angelica Westerback

Solf lantmannagille: Daniel Klockars

Solf lokal-tv: Mikael Englund

Solf Marthaförening:

solfmarthaforening@gmail.com

Solf uf: Hanna Svarvars

Stundars: Jonathan Hemming

Söderfjärdens hf: Göran Enholm

Medlemsavgift:

Du kan bli stödjande medlem genom att betala in 10 euro till

Byarådets bankkonto

FI 61 497020 200166 75.

Ta kontakt med oss via solfbyarad@gmail.com

Solfbladets redaktion:

Epost: solfbladet@gmail.com

Kenth Nedergård (ansv.)

Bengt Brors, Peter Båsk, Susanna Vestling,

Inger Tallgård, Terese Kvist, Karl David

Långbacka, Jonathan Hemming

Översättningar: Anne Levlin

Annonser: Bengt Brors

Pärmbild: Kenth Nedergård

Layout: Kustmedia Ab

Tryck: KTMP Group 2024

Uppplaga: 1100 ex

INNEHÅLL

Julhälsning från byarådet 2

Aktuellt från Solf 3

Julblomman 2023 4

Julöppning 5

Sune, den snabbaste 70-åringen 6

Orientering med Caj och Fia 8

Storödon 10

Jul på Stundars 11

Bilder & minnen med Johan Kanckos .. 12

Hälsning från Solf UF 13

Kalkonfarmen på Söderfjärdsvägen 14

Amerikaner på jakt efter sina rötter 16

Vass i stora lass 18

Gamla kommundgården rivs 20

Suomenkielinen yhteenveto 21–23

Annonser 24

Byarådets julhälsning

JULEN NÄRMAR SIG MED STORMSTEG, och vi i Byarådet ser fram emot att sprida lite extra ljus och glädje i byn under årets mörkaste tid. Som traditionen bjuder, ordnar vi julöppningen i Solf centrum den 23 november, där vi tillsammans tänder julbelysningen och den stora julgranen. Det blir en kväll full av gemenskap och julstämning för hela familjen, så ta med nära och kära och kom och fira in julen med oss!

En annan stor grej vi har på gång är att vi just nu samlar in pengar för en muralmålning som kommer pryda vårt byacentrum till våren. Konstnären Kyösti Linna har fått uppdraget att skapa detta konstverk, och vi är övertygade om att det kommer bli en symbol för vår bys traditioner, kreativitet och framåtanda. Vi är så tacksamma för det stöd vi redan fått, men insamlingen pågår fortfarande, och alla bidrag, stora som små, är varmt välkomna!

Byarådet har också pågående samarbeten med Hem och Skola, SFP i Solf och kommunen för att utveckla centrumområdet. Tillsammans

arbetar vi för att göra byns kärna till en ännu trevligare och mer levande mötesplats för oss alla. En del av detta arbete inkluderar en idékväll, där alla bybor är välkomna att dela med sig av sina tankar, förslag och önskemål. Vi hoppas på en bred uppslutning och många spännande idéer!

Med dessa aktiviteter och projekt i full gång, vill vi från Byarådet passa på att önska er alla en riktigt god jul och ett gott nytt år. Vi ser fram emot att fortsätta utveckla vår by tillsammans under 2025, och hoppas att ni alla får en fin och fridfull julhelg!

*Jonathan Hemming
Solf byaråd, ordförande*

Redaktörens hälsning

JULÖPPNINGEN I SOLF ORDNAS lite tidigare än normalt för att inte krocka med Julmarknaden på Stundars, som blivit uppmärksammas som en av Finlands bästa julmarknader! Men julen kommer som alltid den 24 december – den kan vi inte flytta på!

Hoppas ni ska få en trevlig lästund med vår jultidning. I Solfbladet har vi igen försökt få ihop ett antal berättelser om Solfbor och händelser som tilldragit sig i Solf med omnejd. Pärmbilden är hämtad från Bengt Brors' jullandskap, som han bygger upp hemma varje år. Hoppas ni läsare har egna traditioner att hålla fast vid och lyfta upp så här i juletid. Kom ihåg era nära och kära under julhelgen och varför inte bjuda in någon ensam att fira jul med er.

*God jul önskar Solfbladets redaktör
Kenth Nedergård*

Muralmålning

på SMN Agricenters spannmålsmagasin

ÖPPEN INSAMLING

För att få ihop resten av budgeten på 17 800 euro har Solf byrå startat en öppen insamling som avslutas 30.11.2024, där **vem som helst** kan betala in en valfri summa för att stöda projektet. Insamlingstillståndet har nummer RA/2024/1300. Hjälp oss att få två muralmålningar genom ett bidrag till insamlingskontot FI96 4055 0017 9926 17. Vid ytterligare frågor kontakta Solf byrås ordförande Jonathan Hemming, tel. 044-242 9981. Eventuellt överskott går till andra projekt som ökar trivseln i byn.

ETT KONSTVERK I FORM av muralmålning kommer att målas på två av SMN Agricenters spannmålsmagasins väggar våren 2025. Väggytan som ska målas är ungefär 100 m² per vägg. Det är väggarna, som vetter mot Munsmo och Solf lärcenter, som skall prydas av väggmålningar. Konstverket kommer att vara knutet till miljön i Solf.

Konstnärerna som anlitats för uppdraget är Kyösti Linna, själv solfbo, och Bekim Hasaj från Malakta. Konstverkets preliminära arbetsnamn är "Härlig är jorden", eftersom det speglar magasinets aktiviteter, men också skolans aktiviteter och hela den levnadsmiljö som Solf representerar.

Motiven ska presentera bygdens jordbruk, växtlighet, men också tillväxt, utveckling och framtidsanda. Sidan mot skolan skall blicka framåt och vara som en slags inspiration för eleverna och lärarna, samtidigt som det skulle passa in i magasinets verksamhet. Sidan mot Munsmo visar det landskap som omringar Solf med Söderfjärden i fokus.

Målningen sker under våren 2025. Vi har redan fått in en hel del sponsorer av företag och privatpersoner. Likaså har vi fått bidrag från Korsholms kommun och William Thuringss stiftelse.

Nytt parkområde

invid gamla skolan

Området bredvid gamla skolan har fått ny gräsmatta i höst och till nästa sommar kommer en blomsteräng. En aktivitets/skatepark har efterlysts - kanske den kan bli verklighet på det här området?

FOTO: PETER BÅSK

Camilla Westerlund föddes 1961 som dotter till Saga och Erik Westerlund och växte upp på Lervägen i Östersolf i en jordbrukarfamilj. Hennes farföräldrar bodde på övervåningen i hennes barndomshem och de tillbringade mycket tid tillsammans, vilket väckte hennes intresse för äldre människor. Även besöken hos morfar i Tölby på söndagarna där mamma Saga lagade mat, bidrog till detta intresse.

Camilla med pappa Erik.

Julblomma 2023 till Camilla Westerlund

TEXT OCH FOTO: PETER BÅSK

Släkten och gemenskapen i byn spelade en viktig roll i Camillas uppväxt. På den tiden fanns bara en tv-kanal och barn i olika åldrar lekte och hjälpte till med sysslor, som att köra korna till betet.

Camilla utbildade sig till hjälpskötare och började arbeta på intensivvårdsavdelningen vid Vasa Centralsjukhus 1981, där hon stannade fram till december 2002. År 2003 började hon arbeta som vikarie för närståendevårdare i Korsholms kommun genom ett projekt ordnat av Folkhälsan. När projektet avslutades startades anhörigcafé i Vasa, Korsholm och Vörå, samt trivselcaféer. Eftersom hennes anställning var deltid, började hon köra taxi, vilket gav henne möjlighet att träffa äldre personer och informera dem om hjälpmedel och gruppverksamheter.

Mellan 2011 och 2014 arbetade Camilla heltid med Folkhälsans projekt "ensamma äldre i Österbotten", som finansierades av Luciainsamlingen. Genom samarbete med församlingen och kommunerna kunde de nå ut till ensamma äldre och uppmuntra dem att delta i grupper och må-bra-dagar.

När Folkhälsanhuset Wasa stod klart 2015 började Camilla koordinera seniorverksamheten där. Med stöd av frivilliga har hon varit med och startat flera olika grupper för seniorer och även föreläser för seniorgrupper i Österbotten.

År 2022 återupplivades Trivselcaféet i Solf, där deltagarna nu träffas en gång i månaden vid Pulsen. Karacaféet, som startades av Pehr-Göran Näsman, tog Camilla över 2023 i samarbete med församlingen.

Om ett och ett halvt år går Camilla i pension. Hon planerar att fortsätta med Trivselcaféet och Karacaféet tills någon annan frivillig tar över. Hon tycker också att generationsöverskridande verksamhet är viktig, och har varit tacksam när elever och kyrkans klubb besökt seniorgrupperna.

Camilla utbildade sig till medicinsk fotvårdare 2014 och driver sitt eget företag med mottagning på kvällstid i Centralbutikens fastighet bredvid biblioteket, samt gör hembesök.

År 2023 tilldelades hon utmärkelsen "Årets julblomma" med motiveringen att hon alltid är pigg och engagerad i att ordna aktiviteter för äldre i byn.

Camilla själv blev glad, överraskad och mycket rörd över att få utmärkelsen. ■

Camilla har koordineringsövningar med deltagarna på trivselcaféet i Pulsen 17.10.

Julgranen och
julstjärnorna tänds

Julöppning

Lördag 23.11.2024

kl. 15 - 17:00

ute på fd bankgården mitt i byn

Traditionellt program med

- musikuppträdanden
- allsång
- julhälsning
- jultomten på besök
- försäljning av bakverk, hantverk, julklappar osv

Tomten kommer!
Ta med önskelistan!

OBS! Parkering vid skolan och kyrkan

ÅRETS JULBLOMMA

Känner du någon i Solf som förtjänar en uppmuntran? Motivera kort ditt förslag och lämna sedan in din lapp. Röster för årets julblomma kan läggas i byrådet postlåda på anslagstavlan utanför M-Market. Det går också att skicka e-post till Bengt Brors, bengt.brors@agrolink.fi eller lägga i hans postlåda på Myrvägen 25 senast den 13.12.2024. Utdelningen sker före jul.

OBS! Tidigare års mottagare får inte nomineras (Pehr-Göran Näsman, framlidne Håkan Berg, framlidna Margit Holm, Arne Lervik, framlidne Bengt Köping, Linnéa Träskelin, Alf-Martin Haagensen, Gabriella Svenns, Ulf Östman, framlidna Tina Westerlund, Roshild Westerlund, Camilla Svedberg-Smeds, framlidne Johan Bonns, framlidna Sirpa Ljungkvist, Helena, Christer, Eivor Finne, Ingmar Weckström, Rose-Marie Bonns, Peter Nylund, framlidna Marice Forth-Helsing, Ebba-Stina Beukelman, Per-Erik Röjdahl, Jouni Aho, Atle Vestman, Yngve Snickars, Rita Kronholm, Tomas Båsk, Heimer Majors och Camilla Westerlund).

Tunnetko jonkun Sulvalla joka ansaitsee piristystä? Perustele vastauksesi ja palauta tämän jälkeen ehdotuksesi. M-Marketin ulkopuolella oleva ilmoitustaululla löytyy kyläyhdistyksen postilaatikko, johon ehdotuksen voi jättää. Voit myös lähettää sähköpostia osoitteeseen bengt.brors@agrolink.fi, tai jättää ehdotuksen hänen postilaatikkoonsa, osoitteeseen Myrvägen 25 viimeistään 13.12.2024. Kukka toimitetaan ennen joulua. HUOM! Viime vuosien vastaanottajaa ei saa ehdottaa.

FÖRSLAG/EHDOTUS:

MOTIVERING/PERUSTELUT:

Sune är den snabbaste 70-åringen i Finland

Det finns ingen 70+are i Finland som hänger med Sune Träskelin från Tallbacken i Solf då det gäller löpning på sträckor från 800 till 10.000 meter. Knappt någon i resten av världen heller. Han står dessutom med finländska rekord på sträckorna 1.500 meter och 5.000 meter landsväg sedan 2022.

TEXT OCH FOTO: KARL DAVID LÅNGBACKA

Sune är fotbollsspelaren som via nästan 70 avverkade maratonlopp som 70-åring insåg att han inte tappat så fasligt mycket av sin snabbhet. Han testade att ställa upp i finländska mästerskap i sin åldersklass och det visade sig att han vann allt han deltog i. Han testade också att ställa upp i världsmästerskapet för H70 och där hade han snudd på medalj. En jättefin fjärde plats i VM blev det och därtill noterades han för en ny finländsk rekordtid, 5.12 på 1.500 meter, ett rekord som antagligen står sig länge ännu.

Finländska mästerskap på bana, i terräng eller inomhus – spelar igen roll. Sune vinner. Han valde till och med att inte delta i FM sommaren 2023 – han var alltför överlägsen och saknade helt enkelt motstånd.

Vilken är då hemligheten bakom dessa framgångar för en 73-åring från Solf som aldrig sysslat med elitidrott tidigare?

– Löjligt lite tränande, skrattar Sune. Åtminstone jämfört med många av mina konkurrenter som tävlade på elitnivå och då hade 200 km löpning i veckan och som ännu idag fortsätter med 70–80 km i veckan. Det klarar vi tydligen inte längre

av i den här åldern. Jag nöjer mig med 20–30 kilometer. Så jag har aldrig nött upp maskinen.

Sune har en lite annan filosofi då det gäller träning:

– Jag brukar ofta hålla till ute vid sportstugan i Västersolf. Där brukar jag springa intervaller längs en 400 meter lång uppforsbacke. Det gäller att satsa på styrka framom långa länkar.

En annan grej Sune tyr sig till är skivstången.

– Jag kör med skivstång hemma i garaget. Femtio knäböj gör susen för styrkan i benen, avslöjar han.

Hur kom det sig att den så framgångsrika debuten på löpbanorna skedde just i 70-årsåldern?

– Nja, det var väl en kombination av orsaker. Coronatiden gjorde att väldigt få maratonlopp ordnades. Jag ville pröva på något annat. Dessutom hade jag mer tid än förr. Plus att jag märkte att jag fortfarande hade farten inne, berättar Solf IK:aren Sune.

Sune Träskelin delar gärna med sig av tips till medelålders tanter och gubbar som vill komma i form – och behålla den:

”

– Viktigast är att få upp pulsen tre gånger i veckan och undvika sådant som man blir trött och slut av.

– Viktigast är att få upp pulsen tre gånger i veckan och undvika sådant som man blir trött och slut av. Kan man inte springa, så går det bra att gå på gym också. Det gäller att inte lägga av helt då man är 50 eller 60 för då är det svårt att komma i gång igen efter en lång paus och det kanske inte blir av. Se till att styrkan inte försvinner så snabbt som den kan göra efter 60 om man lägger av.

– Solborna har ju dessutom fördelen av närheten till de fina banorna och miljön

Sune Träskelin uppskattar de fina banorna som Solf IK håller i skick i Västersolf.

ute vid sportstugan. Där kan man röra på sig och må bra året om. Tänk också på den sociala biten!

– Men kom ihåg att inte öka träningsmängderna för snabbt, då kommer skadorna lätt, tillägger han.

Men inte ens Sune har klarat sig helt utan skador. Hösten 2023 skar höger knä ihop sig. Om det var av löpning eller skogsarbete är oklart, men den tidiga vintern gjorde att det blev lite stressigt med att få ett skifte färdigt röjt, så vem vet? Det blev operation och ovisst när knät skulle läkas.

– Nu känns det riktigt bra. Jag vilade längre än de föreskrivna tre månaderna efter ingreppet och nu har jag kommit fint i gång med träningen igen, berättar Sune.

Sonen Joakim och dottern Jessica var båda väldigt framgångsrika löpare i ungdomen, men skador gjorde att deras elitsatsningar kom av sig.

Barnbarnet Signe för traditionerna vidare. I somras gjorde hon som farfar Sune gjort två gånger tidigare, nämligen att vinna Lidingöloppet i Stockholm.

Det lär sitta i generna. ■

Här i uppförsbacken längs spånbanan sliter Sune en gång i veckan med sina intervaller.

Orientering – spännande upplevelser för alla åldrar

Orientering är en mångsidig sport, som lockar utövare i alla åldrar och kombinerar fysisk träning med mental utmaning. Sporten erbjuder också en varierad och spännande upplevelse, eftersom orientering kan utövas i olika typer av terräng, till exempel i skogar, parker, berg eller städer. Dessutom är orientering en livslång sport med olika klasser för barn, ungdomar, vuxna och seniorer, vilket gör det möjligt för hela familjen att träna och tävla tillsammans.

TEXT: SUSANNA VESTLING

Syskonen Caj och Fia Snickars började orientera som barn. Deras föräldrar Christer och Virpi började orientera i vuxen ålder och tog ganska snart barnen med sig. Fia tävlar fortfarande för Solf IK medan Caj berättar att han numera tävlar för Grankulla-föreningen OK77. Han förklarar att han började tävla för dem, eftersom han studerade i Helsingfors och hade möjlighet att träna och tävla med dem.

Caj berättar att han tycker om sporten, eftersom den är naturnära och varierande.

– Att vara ute i naturen kräver inte bara fysisk styrka utan man måste också an-

vända huvudet och välja den bästa vägen, förklarar Caj.

Kartläsning är alltid viktigt och att ha en kompass som visar rätt riktning. För orienterarna är det också viktigt se lösningar och alternativa vägar framåt till nästa kontroll och mål. Det gör det också enklare att hantera utmaningar och stressiga situationer.

I Finland finns det cirka 30 000 registrerade orienterare och över 400 orienteringsföreningar. Sporten är populär och engagerar både aktiva tävlingslöpare och motionärer i olika åldrar. Många föreningar arrangerar gemensamma träningar

”

Oavsett om du är nybörjare eller erfaren, finns det alltid något nytt att upptäcka.

Fia deltog i FSOM 2024 Sprint och Långdistans. Foto: FSOM 2024 bildarkiv.

och läger. Erfarna orienterare deltar också i en fostrande miljö genom att dela med sig av sin kunskap till nybörjare.

– Jag hade inte själv tänkt träna barn utan hade tänkt fokusera på äldre juniorer, berättar Caj och säger att det i Solf inte finns så många äldre orienteringsutövare.

Eftersom antalet orienterare inom Solf IK är ganska litet, så anser han att det är viktigt att kunna fostra juniororienterare, som sedan kan testa sina vingar i andra föreningar om de önskar orientera på högre nivå.

– Det är en bra och härlig sport, säger Caj och förklarar att alla inte tycker om lagsporter utan föredrar mera individuella sporter.

Han berättar att det är roligt att se glädjen när barnen lyckas och intresset ökar. Orientering är heller inte en dyr sport. Kostnaderna beror på hurudana evenemang orienterarna deltar i samt klädsel. För juniorer upp till 21 års ålder brukar de flesta föreningar sponsra en stor del av tränings- och tävlingskostnaderna. Försäkringar betalar orienterarna själva.

Fia tycker också om att tävla och uppskattar tävlingsandan. Då träffas orienterarna före och kan diskutera.

– Det är väldigt bra ”filis”, förklarar Fia och berättar att det också motiverar henne att fortsätta.

Orientering kan också bidra till att skapa kontakter och få många nya vänner.

– Gemenskapen är den största fördelen, säger Fia, som också tycker om att orientering är en fartfylld sport och att man måste göra många saker samtidigt.

Orientering kan bidra till många färdigheter berättar Fia. Att kunna anpassa sig snabbt till nya miljöer och förändringar är också en stor fördel.

– Orientering har hjälpt mig inom mitt jobb och jag kan läsa snabbt texter i farten, berättar Fia som exempel och säger att hon då kan förutsätta saker samt förbereda sig.

Trots att orientering är en i grunden individuell sport, så är den också en social sport som skapar gemenskap och ger möjlighet att träffa nya vänner. Det är en livslång aktivitet där man alltid kan utvecklas och lära sig något nytt, oavsett ålder. Oavsett om du är nybörjare eller erfaren, finns det alltid något nytt att upptäcka. ■

NOTISER

Trifinity Gym

Robert Back har öppnat ett nytt gym i Solf. Lördagen den 19 oktober öppnades dörrarna till Solfs nyaste gym i industrilokalen på Idrottsgränden (bredvid Tähtipyöri).

Läs mer på <https://trifinitytraining.com/>

Fredrikas

Familjen Al Jaber har tagit över restaurang Fredrikas i Solf. Restaurangen erbjuder pizza, kebab och hamburgare. På vardagarna serverar man husmanskost till lunch.

Aktuella menyer hittar du på Fredrikas facebook-sida www.facebook.com/RestaurangFredrikas/

Massagestudio Studio J

Jessica Östman är en ny massör i Solf och erbjuder lymfmassage och klassisk massage. Hon har öppnat en massagestudio på Västersolvägen 125.

Läs mer på <https://studiojmassage.fi/>

Har du också undrat vad den stora, röda byggnaden bredvid kyrkan är för något? Utan att överdriva kan vi berätta att just den här röda kolossen bokstavligen utgjort skillnaden mellan liv och död för många solfbo i gången tid. Här sparade bönderna nämligen spannmål inför sämre tider, till exempel när missväxt och därpå följande hungersnöd drabbade bygden. Hade de inte tillräckligt med säd till utsäde, till foder eller ens till mat kunde de låna vad de behövde ur sockenmagasinet.

Storödon, Solf sockenmagasin

TEXT: LISELOTT NYSTRÖM FORSÈN

I nästan exakt 100 år var sockenmagasinet händelsernas mittpunkt i Solf under några dagar varje vår och höst. Då tog en del av bönderna i Solf-byarna sin bättre jacka på och spände hästen för kärran för att köra till socknens, och senare kommunens, låne- och besparingsmagasin. Där utanför träffade de grannar, släktingar och andra bybor ute i samma ärende, att låna eller lämna tillbaka lånad säd. Och vi vågar nog lova att de talade om vädret där på backen, eftersom vädret naturligtvis var helt avgörande för årets skörd av korn, havre och höstråg.

Frost, hagelskurar, skyfall, stormar och översvämningar har under århundraden varit värre och mer opålitliga fiender än grannen i öst. Missväxt, då skörden misslyckades helt eller delvis, rädde under i medeltal två år per årtionde från 1300-talet fram till mitten av 1800-talet. Missväxten ledde ofta till att maten inte räckte ända fram tills att skörden bärgats följande höst och till att bönderna inte hade tillräckligt med säd för att så på åkrarna för att överhuvudtaget få en ny skörd. Vid missväxt trissades dessutom spannmålspriserna upp och Finland importerade redan under goda år en tredjedel av spannmålsbehovet. Därför började kronan från 1750-talet och framåt att tjata på socknarna om att börja bygga låne- och besparingsmagasin, även om det blev obligatoriskt först 1857. De sista riktigt svåra missväxtåren i Finland

Sitt namn, Storödon, fick sockenmagasinet av byborna eftersom byggnaden var störst av de röda omkringliggande grannhusen. På det här fotot, taget den 9.11.1927, står den gamla klockargården längst till vänster och därefter kommer tiondeboden. Tiondeboden är riven och klockargården flyttades till sin nuvarande plats 1958. Mot Storödon står en steg lutad. Foto: hembygdsforskargruppen i Solf.

kulminerade år 1867, då isen låg på Södra Stadsfjärden fram till 6 juni och den första frosten kom redan 21 augusti. Men då hade sockenmagasinet i Solf redan varit verksamt i nio år och fungerade precis som det var tänkt: bönderna kunde nu låna den säd de behövde för att överleva.

Från 1858 till 1956 kom sockenmagasinet låne- och besparingsverksamhet att spela stor roll för bygden. Förutom lånesåden förvarades dessutom "fattigsåden" där, en speciell skatt som varje vuxen solfbo skulle betala i säd. Den delades ut av socknen till de behövande, och det sades om värnlösa barn "e di vort oppfödd yr Storö-

don" (de föddes upp ur den stora röda). Speciellt viktig för Solf var dock de räntor i form av säd som bönderna betalade på lånen, "tre kappar på tunnan" eller ungefär 10%. Överskottet kunde auktioneras ut och gav reda pengar i kassakistan. Ur den kunde bönderna låna när de skulle köpa något stort, så som de första hästdragna slättermaskinerna, och sockenmagasinet fungerade då som en bank. Men tack vare de här inkomsterna kunde kommunerna också göra större investeringar, som att bygga skolor och broar eller starta trösk-

De fattiga i Solfbyarna fick även bidrag genom fattigbössan, som tidigare hängt på sockenmagasinets vägg där fattiggubben nu finns. Fattiggubben är egentligen en stor sparbössa, tillverkad 1868 och alltså strax efter de sista riktigt svåra nödåren i Finland. Foto fattigbössan: Liselott Nyström Forsén. Foto fattiggubben: Linus Lindholm.

verksbolag. I Solf kommun betalades bland annat en del av krigsskadestånden ur den här potten, och karelarna fick låna utsäde när de kom vandrade in i byn. Stora och betydelsefulla utgifter på sin tid, med resultat som förbättrade livet för solfborna.

Även låne- och besparingsverksamhetens tid fick sitt slut. Spannmålsodlingen revolutionerades efter andra världskriget och bönderna, som ditills strävat till att hålla sig med eget utsäde så långt som möjligt, började köpa utsäde av multinationella firmor. Som så många andra sockenmagasin i Finland förvandlades Storödon därefter till hembygdsmuseum. Istället för lårar för korn och havre gömmer den röda klossen sedan 1958 rum fulla av redskap, verktyg och föremål som varit viktiga för att klara livhanken här förr: plogar, fiskfällor, spinnrockar, våtmarksskidor, baktråg och höskrindor. Med andra ord minst lika stora skatter som förr.

Även om de knappt är värda något i pengar och inte fysiskt håller någon vid liv längre. Men att bevara och berätta om kulturarv som detta är museernas huvuduppgift – ett uppdrag viktigare än någonsin nu när kriserna radar upp sig efter varandra både i landet och i världen. För att klara av olika sorters kriser rent mentalt behöver vi resiliens, och den stärker vi genom att

känna till vår historia, våra rötter och vår kulturella identitet. Det både hjälper och tröstar att veta följande: I Solf har man klarat sig genom kriser förr. Och framförallt: genom att se bakåt påminns vi om att alla kriser har ett slut.

Under hösten har Stundars gjort en informationstavla till sockenmagasinets yttervägg som kort förklarar vad den här byggnaden har använts till. Mera information finns på Stundars hemsidor. Sockenmagasinet hålls öppet en eller ett par gånger per år, men man kan även boka en egen guidad visning via info@stundars.fi. ■

JUL PÅ STUNDARS

SÖNDAG 1.12.2024 KL. 10-15
JULMARKNAD PÅ STUNDARS

Vi har ett femtiotal lokala försäljare som säljer fisk, kött, sylter, saft, hembakt och hantverk i läder, textil, trä och allehanda juldekorationer!

Lyckans café och Restaurang Hemmer håller öppet liksom caféerna på museiområdet där det serveras kaffe och syltgrisar.

Busstransport till och från Vasa.
Parkeringsavgift 3 €.

ONSDAG 18.12.2024 KL. 18
JULVANDRING

En stämningsfull afton i museibyn där du i egen takt får bekanta dig med julutställningarna i musei- byggnaderna och förstås lyssna till änglakören och beundra Josef, Maria och Jesusbarnet i krubban.

Ta gärna egen lykta med!

Fritt inträde

Lyckans café håller öppet denna kväll!

Arr. Stundars och Solfs församling

MUSEITORSDAGARNA

fortsätter på våren med intressanta guidningar och teman, vanligen kl. 13-16. Följ med i våra uppdateringar på www.stundars.fi

Bilder och minnen

Vi tittar på gamla foton med barnen. "Pappa berätta om när jag var liten." Bilderna påminner om vår historia, om tider som aldrig kommer tillbaka, men som är viktiga iallafall. Bilderna blir delar av vår berättelse.

TEXT: JOHAN KANCKOS, KYRKOHERDE
FOTO: SUSANN NABB-VORNANEN

Vi tar fram flera album. "Pappa, berätta om när du var liten." Mina bilder från 1970- och 1980-talen är delvis gulnade. Ibland kan där finnas en suddig fläck i ena hörnet, fotografens finger som kommit framför linsen. Jag pekar ut människor, släktingar åt mina barn, medan vi bläddrar framåt. Barnen har sina favoritbilder som de älskar att återkomma till. De vill höra mig berätta samma berättelser om och om igen. Barnen älskar att känna igen sig i berättelserna. Jag berättar om människor som betyder och betytt mycket för mig, varav en del inte längre finns kvar med oss.

Jag kommer från en konstnärlig familj. Vi har gillat att ta fram penslar och färger. Det behövde aldrig bli ett mästerverk. Vi målade för att det var roligt. Men ju mer vi målade, desto duktigare blev vi i familjen. Vi lärde oss titta på bilder med andra ögon. Genom att själva måla lärde vi oss uppskatta andras konst. Vi fördjupade oss i konsthistoria och läste om konst. Vi lärde oss mer och gick kurser på Arbis för att ta det egna målandet till nya nivåer.

Jag lärde mig läsa serietidningar med andra ögon. Bilderna, färgsättningen, figurernas anatomi, bildkomposition och flödet av rutor och hur bilderna tillsammans bildar ett gemensamt konstverk. Det finns mycket att se också i det som är gammalt och bekant.

Det första året av teologiska studier vid Åbo Akademi innebar bland annat många timmar grekiska. Vi skulle lära oss läsa

Nya testamentet på grundspråket. Följande sommar åkte familjen på en resa till den grekiska ön Kreta. Där kom jag i kontakt med ikoner. Det var ett annorlunda sätt att måla. Bilder som inte liknade andra bilder jag sett tidigare. De var bilder sprängfyllda med symboler. Bilder som var tänkta att öppna upp en ny värld. Bilder att stanna upp inför. Bilder som skulle peka på något som vi inte kan se. Efter resan satte jag mig

på Vasa stadsbibliotek och läste allt jag kunde hitta om dessa annorlunda bilder. Jag gjorde anteckningar i ett häfte. Det blev en liten skatt.

När jag fortsatte att studera teologi vid Åbo Akademi, fanns drömmarna kvar om bilder och konst. Jag fascinerades av konstvetenskapen där jag hittade andra som uppskattade att jag kom in i bilderna från ett annat håll. Vi kunde tillsammans uppskatta bilderna. Tillsammans såg vi mer i bilderna än vi gjorde för oss själva.

Men jag har inte släppt tanken: ikonerna och kyrkokonsten som vuxit fram genom tiderna, är ett försök att göra det omöjliga. "Ingen har någonsin sett Gud." (Joh 1:18)

Fråga nästan vilken präst som helst och de berättar att Gud är närvarande överallt, osynlig ...sådan går ju inte att måla!

Men den allra första julen förändrade allt. Gud blev människa! Ett litet barn i en krubba. När Gud blev människa, blev det också möjligt att måla bilder som föreställer Gud. Det finns inga bilder på Jesus från hans livstid. Bilderna man gör är inte exakta avbildningar. Bilderna är inte till för att minnas exakt hur han såg ut, utan de är till för att minnas och fira att han blev människa. Så vi målar symboliska bilder som ska fånga upp något av det viktiga.

Också de här bilderna blir grunden för att samla släkten. Mina barn får fråga: "Pappa berätta om barnet i krubban. Berätta för mig om Jesus." ■

INFO

VITA LAPPAR PÅ GRAVAR VID SOLF BEGRAVNINGSPLATS

Korsholms kyrkliga samfällighet uppdaterar gravregistret för alla sex begravningsplatser och ca 11 000 gravar. Vita lappar har därför satts på gravar vars gravrätt gått ut och där det inte finns några aktuella kontaktuppgifter. Samfälligheten söker personer, helst anhöriga, som kan kopplas ihop med dessa gravar så att man vid behov kan kontakta dem. Under sommaren har begravningsnheten samlat in kontaktuppgifter till ca 200 förfallna gravar i kommunen.

Mer information finns på
www.korsholmskyrkligasamfallighet.fi/begravningsplatser/forlangning-av-gravratt

En hälsning från Solf UF

När jag blickar tillbaka på året med ungdomsföreningen så ler jag. Vilka otroligt drivkraftiga personer jag får jobba med. Åldersspannet ligger på ungefär 30 år mellan yngsta och äldsta, men dessa människor visar klart att åldern bara är en siffra.

Vi har alltid roligt när vi träffas och vi har alla samma mål i sikte: att få en levande ungdomsförening. För att ungdomsföreningen ska hållas levande, krävs förstås att det ordnas evenemang. Under våren hann vi med en hel del, men pga. renoveringen är det lugnare tider nu. Förutom egna evenemang har det i lokalen ordnats många möten av byns företag och föreningar samt en hel del olika kalas.

Till er som vill ordna möten under vår renovering så meddelar vi att vindsrummet nu är klart att användas. Ingång via köksingången. Vi tackar i samma veva Solf IK för lånet av dassvagnen, så att det finns toalett under den tid som våra egna inte är i bruk.

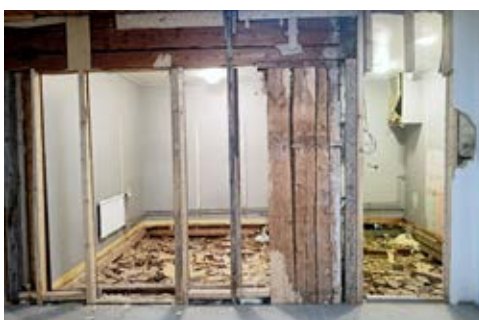
Varje vecka har styrelsen jobbat på talko med att riva toalettbasen på inventarier och grävt bort material ända till markgrunden. Därtill har cafeterians väggpaneler målats

om liksom cafeterians runda bord och därmed fick utrymmet ett nytt fräscht utseende. Ni som följer oss på sociala medier har säkert inte missat våra talkovideon från varje vecka.

Renoveringens andra del inleds i början av år 2025. Då kommer vi att behöva Din hjälp! Vi ska riva golv i cafeterian, hallen och tamburen. Det är ett stort projekt som kräver många talkotimmar.

Är du intresserad av att ta del av det vi jobbar med eller vara med i styrelsen, så är du hjärtligt välkommen på höstmöte 30.10.2024 kl. 18:30.

En fridfull jul till er alla
Hanna Svarvars, Ordförande

Lyckans Bröd
BAGERI - LEPPÖMÖ

Välkommen in till
BAGERIET
MITT I BYN
på Solfvägen 213, Solf

Öppet on 9-16
to 9-15.30
fr 9-17

info@lyckansbrod.fi tfn 050 536 4884 lyckansbrod.fi

STUNDARS

Julmarknad 1.12 kl. 10-15
Julvandring 18.12. kl. 18-20

Stundars önskar alla God Jul
och Gott Nytt År!

Välkommen!

m Tel (06) 570 99000 www.stundars.fi

Euftrat och Tigris hittar hem

Författaren Anne Levlin har tillsammans med illustratören Fanny Penttinen gett ut sin första barnbok "Euftrat och Tigris hittar hem". Petra Långfors har ombrutit boken.

Boken handlar om de äventyrslystna katterna Euftrat och Tigris, som reser i tid och rum och upptäcker de sju underverken i antikens värld.

Boken är utgiven av Förlaget Scriptum och kan hittas i bokhandlar, köpas på nätet eller av författaren själv.

Vass i stora lass

Den som besökt Munsmo hamn har säkert noterat att de tätbevuxna vassruggarna närmast hamnen är ett minne blott. I sommar har man slagit vass från ett 13 hektar stort område och skördat ca 230 ton vass (totalt 255 ton från olika platser). Förra sommaren hann man slå vass på 8 hektar och fick ihop 80 ton (totalt 160 ton).

TEXT: KENTH NEDERGÅRD FOTON: KENTH NEDERGÅRD, SIMO MARTTILA

Vassröjningen har ingått i ett två-årigt projekt med två huvudsyften, vilket Vasa stad har initierat. Första året fokuserade man på hur man kan ta tillvara den vass som växer i närregionen och använda krossad vass som råmaterial till biogas. Detta år har man undersökt hur man gör det mest kostnadseffektivt. När är mest lönsamt att skörda vass, när får man det bästa slutresultatet, hur hantera vassen genom hela processen?

Förutom användningen som biogas, innebär bortröjandet av vass förbättrande av vattenkvaliteten och minskande av övergödningen på Södra stadsfjärden. Stadsfjärdens tillstånd klassificeras som nöjaktigt på grund av den dåliga vattenomsättningen. Flera år mynnar ut i fjärden och för med sig näringsämnen från jordbruket. Från stadens centrum kommer obehandlat dagvatten.

Vassruggar ökar näringsbelastningen, skadar naturens mångfald, orsakar syre-

Simo Marttila visar hur den krossade vassen ser ut.

brist och leder till fiskdöd. Målet är att bevara Södra stadsfjärden som ett öppet vattenområde.

230 ton vass från Munsmo

Simo Marttila, projektkoordinator på Vasa stad, berättar att idén att omvandla vass till biogas ursprungligen kommer från Vasas trafikchef Pertti Hällilä. Han ville se ett

Munsmo hamn hösten 2024 efter skörd.

Skörd av vassen i Munsmo hamn.

Vassen transporteras bort med traktor.

lokalt kretslopp där lokalproducerad vass omvandlas till biogas, som kan användas i lokaltrafikens bussar.

– Totalt har vi skördat 255 ton vass i år, berättar han när jag besöker mellanlagringsstationen i Sunnanvik.

– Cirka 230 ton kom från Munsmo, resten har vi skördat längs Vasas stränder.

Arbetet i Munsmo började i augusti efter att fredningstiden för fåglarnas häckning var över. Under sommaren hade man klippt vass längs Vasa stads stränder. Slåttern räckte ungefär en vecka. Materialet transporterades till Sunnanvik där det krossades och rötades. Rötmassan transporterades vidare till Stormossen, där den bränns i Stormossens bioreaktorer.

Vassens egenskaper undersöks

Patiwat Snickars, som studerar produktionsekonomi på Novia, har undersökt vilken potential vassen har som råvara för biogas. Han undersöker vilken skördetid som ger bäst resultat, hur många gånger vassen ska krossas, vilket blandningsförhållande mellan den krossade vassen och annat material, som ger bäst resultat.

”

Målsättningen är att få en lokal och kostnadsneutral verksamhet.

Mari Einola, som studerar till miljöingenjör på Vasa yrkeshögskola, har undersökt kostnaderna. Hittills har hon noterat att det är mer lönsamt att samla in och använda vass på sommaren än på vintern.

Fortsatt arbete nästa år

Nästa sommar kommer utvecklingsarbetet att fortsätta. Då ska man utreda hur få hela processen från skörd till transport, lagring och behandling och slutdestinationen i Stormossens biogasproduktion så kostnadseffektiv som möjlig genom att använda utrustning som utvecklats i samarbete med lokala aktörer. Målsättningen är att få en

lokal och kostnadsneutral verksamhet, där hela produktionskedjans kostnader täcks av den biogas som produceras och används i lokaltrafikens bussar.

På Stormossen håller man på att bygga en tredje biogasreaktor, som ska vara klar sommaren 2025. Den blir lika stor som de två tidigare tillsammans. För det här behövs mer råvara såsom bioavfall, men också till exempel biomassa som exempelvis rötad vass.

Vassen tar inte slut inom överskådlig tid

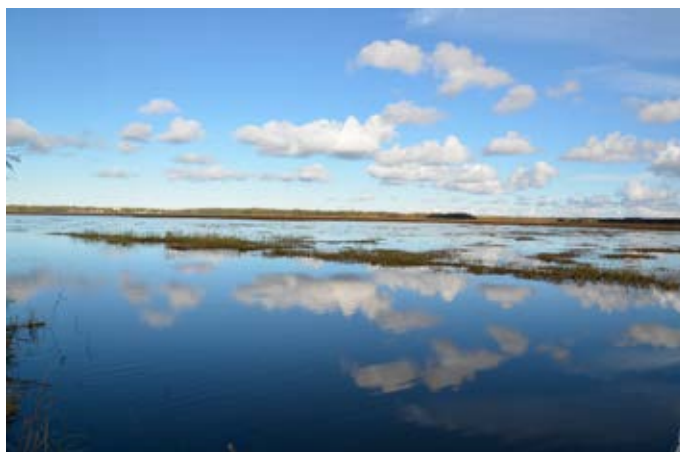
Man har slagit vass i Munsmo hamn under två års tid. Samarbetet med samfälligheten har fungerat bra. Under projektiden har man lovat att hålla en öppen fåra från hamnen till stadsfjärden. Totalt har man tillstånd att slå vass från 350 ha stort område mellan Munsmo och Toby å.

– Hittills har vi inte slagit vass på mer än fem procent av den totalytan som är möjlig i Södra stadsfjärden. Blir det brist i Munsmo finns det ännu mer vass i Vasorsfjärden, avslutar Simo Marttila vår pratstund med. ■

Munsmo hamn sommaren 2024 före skörd.

Munsmo hamn hösten 2024 efter skörd.

Vem äger kalkonfarmen på Söderfjärdsvägen?

TEXT OCH FOTO: PETER BÅSK

Ägare är Daniel Helenelund, yngsta barnet till Gunilla och Börje Helenelund. Daniel är född 1990 och gift med Susanna som är född i Vanda. De har tre barn Edvin, Edit och Elin (nyfödd) som föddes dagen före intervjun.

För Daniel var det självklart att han skulle bli bonde och han startade sin utbildning i Korsholms Skolor (YA idag) och blev landsbygdsvärd. Han fortsatte i Novia i Ekenäs och utbildade sig till agrolog. Där träffade han sin blivande hustru Susanna som studerade till hortonom. Familjen bor i Daniels föräldrahem som är en ståtlig bondgård byggd år 1888 på Herrbacken i Västersolf.

Generationsväxling på hemmanet skedde 2014. Daniel växte upp och deltog aktivt i jordbruksarbetet som barn och fann arbetet givande och intressant, därför var växlingen helt naturlig.

Kalkonfarmen startades av föräldrarna 1999. Kalkonproduktionen växte på den tiden och Österbottens Kött och Atria sökte nya producenter. Flera nya kal-

Kycklingar 1 dygn och kalkontuppar 5 veckor. Foton Daniel Helenelund.

konfarmer startade i Solf. Produktionen sker idag på kontrakt och uppköpare är Länsikalkkuna som ägs gemensamt av Atria och HK.

Hur går produktionen till?

Kycklingarna kläcks i Jalasjärvi. Kycklingäggen är kläckta på morgonen och på eftermiddagen kommer kycklingarna till Solf. Ca. 6000 per gång både hönor och tuppar, som är färdigt könsorterade för att bättre kunna anpassa uppfödningen enligt deras olika behov. Kalkonkycklingarna är känsliga när de kommer och behöver +35 grader, vilket trappas ned stegvis till 15 grader. Farmen värms med olja idag, men tanken är att inom de närmsta åren övergå till flis. Hönorna föds upp i 14 veckor och tupparna 17 veckor. Det blir m.a.o. byte i farmen två och halv gång per år. Mellan omgångarna är det 2 till 3 veckors paus för tvätt, desinficering och förberedelser för nästa omgång. Samtidigt utförs reparationer och underhåll.

Kalkonerna går lösa på kutterspån. Foderlinjen med röda foderkoppar höjs och sänks efter behov. En transportskruv för fodret till kopparna. Utfodringen och ventilation sker automatiskt. De fem första dagarna hålls kycklingarna i mindre inhä-

Maskin- och verkstadshall.

nader med extra foder och vattenautomater, vilket medför en del extra handarbete.

Övervakning sker i regel två gånger per dag. Ströbädden kräver regelbunden skötsel ca en gång i veckan. De första veckorna luckrar man den genom att fräsa men senare under uppfödningen fyller man på mera kutterspån i stället.

Till slut blir ströbädden ca 15 cm tjock. Gödseln som kommer mellanlagras på en gödselplatta för att sedan spridas ut och myllas ner på åkern under våren och hösten. Ströbädden är näringsrik och är ett bra gödselmedel för växtodlingen. Gödslingen baseras på näringsanalyser som ska tas vart femte år, både från åkermarken och stallgödseln.

Vad odlas på hemmanet i övrigt?

Mest odlas vete, havre och korn. Ärtor och sockerbetor var nya grödor i år för

INFO

Mer information om kalkonuppfödningen i Finland kan läsas på www.kalkkunaa-suomesta.fi

gården. En ny maskin och verkstadshall som skymtar bakom kalkonfarmen har färdigställts 2024.

Det är en 700 kvadratmeter stor hall som byggts med betongelement och såldes underhållsfri och flexibel. En mindre del av hallen värms med luftvärmepump. Hallen är även tänkt att kunna användas för lagring av spannmål.

Hemmanet är i huvudsak fördelat mellan Solf och Långåminne. Gårdens ursprungliga driftcentrum finns mitt i kyrkbyn, men utrymmet för utvidgning var begränsat. Därför byggdes kalkonfarmen och hallen på Söderfjärden. ■

Amerikaner på jakt efter sina rötter

I april dök det plötsligt upp en hälsning i min brevlåda på MyHeritage (en websida för släktforskning). Det var en för mig helt obekant person vid namn Wade Brynelson, som bodde i Gold River nära Sacramento i Kalifornien. Han meddelade att vi tydligen hade en del DNA gemensamt och ville få det bekräftat om det är sant, och om det var möjligt att besöka hans anfaders hemtrakt på sommaren.

TEXT OCH FOTO: KENTH NEDERGÅRD

Wade och Nancy Brynelson vid "Klasis" hemman i Munsmo.

Det lät ju trevligt och jag började kolla och dubbelkolla hur vi kunde vara släkt. Rätt snabbt hittade jag vår gemensamma anfader: Claudius Michelsson "Claes" Hellman, som levde i Munsmo 1727–1860. Claudius sonson August Augustsson Hellman var Wade Brynelsons farmorsfar. Han föddes 1867 i Munsmo, emigrerade till USA 1888 och bildade familj där tillsammans med Emma Henrika Gustafsdotter Hellman. De fick dottern Hilda, som gifte sig med Emil Bryngelson (med rötterna i Norge och Sverige). Emil och Hilda fick år 1914 sonen Floyd, som var Wades far. Wade och jag visade sig vara kusiner i fjärde led.

Det visade sig att Wade via DNA hade hittat gemensamma anor med sexton personer, men responsen var rätt lam. Det var

enbart jag samt Helen (kusin i fjärde led) och Jonas Williamsson från Helsingby, som svarat och fortsatt konversationen. Tillsammans började vi planera för Wade och frun Nancy Brynelsons besök i Finland i juli.

Besök vid Klasisgårdarna i Munsmo

Torsdagen den 11 juli var det äntligen dags för besöket och färden i anfaders fotspår. Jonas och Helen hämtade upp Wade och Nancy från hotellet i Vasa. Vi träffades hemma hos Stig Hellman i Munsmo, som bor granngårds med hemmanet som August Augustsson Hellman lämnade 1888. Med på utfärden var jag, Stig (kusin i tredje led via Emma Hellman) och Anneli Hellman, Solveig Pått (kusin i tredje led), Jonas och Helen.

Wade och Nancy visade sig vara ett trevligt par, som var lätta att diskutera med och

intresserade att få reda på allt om släkten i Finland. Vi startade vid Klasisgårdarna i Munsmo, som var Augusts barndomshem. Huset har tillbyggt och ombyggt genom åren och är numera mer eller mindre övergivet, men stommen torde vara kvar från Augusts barndom. Från denna plats tog hans fortsatta äventyr tillsammans med Emma Henrika Gustafsdotter Hellman med emigration till USA fart. August och Hilma emigrerade till Amerika 1888 och gifte sig i Montevideo, Minnesota, Amerika. 1989 flyttade de till Homestead, Wisconsin och blev jordbrukare.

Släktmiddag i Åminne

Efter besöket i hemknutarna i Munsmo fortsatte vi med en liten släktmiddag vid Åminne restaurang, som drivs av Kim

UTDRAG UR BRYNELSONS/BRYNGELSONS SLÄKTBOK.

Resesällskapet träffas i Munsmo; Stig och Anneli Hellman, Nancy och Wade Brynellsen, Solveig Pått, Jonas och Helen Williamsson.

Wade och Nancy Brynellsen studerar emigrantutställningen på Stundars.

Jonas Williamsson berättar om släktgravarna på Solf's begravningsplats.

Hellman (son till Stig och således även släkt med Wade). Vid Åminne fick Wade även träffa fler släktingar: Lisbeth Stoor (född Skog i Munsmo, mamma till Helen och kusin i tredje led) och hennes man Jarl, sonen Peter Stoor och hans två barn (kusin i fjärde led).

Under middagen överräckte våra gäster en överraskande gåva – en omfattande släktbok, som med början i Augusts och Emmas ursprung i Solf fortsatte med en presentation av släktens fortsatta livshistoria till dags dato. Det visade sig vara en släkt med bra sammanhållning trots att många ättlingar nu var spridda över olika delar av USA.

I boken kan man t.ex. läsa (egen översättning): "August och Emma Hellman anlände 29.6.1888 till New Yorks hamn med M.V. Britannic från Liverpool. Vidare med tåg till Montevideo, Minnesota, där de hade blivit lovade husrum och arbete. Dottern Hilda Erica föddes 11.11.1889 i Montevideo. De upplevde inte att Minnesota var så attraktivt som de först förstått och hörde talas om att det fanns möjlighet för nybyggare att starta egna jordbruk i norra Wisconsin. Med en bakgrund som jordbrukare, var de intresserade att äga en egen gård och mark. De flyttade till Homestead, Wisconsin cirka 1893."

Homestead, Wisconsin, räknar familjen som sin hemort i USA. Wades farbror Raymond Bryngelson var den som bott längst i hemgården, men 2005 sålde han gården och flyttade till Niagara. Wade och Nancy bor numera i Gold River nära Sacramento i Kalifornien.

Emigrationsutställning och gravgårdsbesök

Vår släkträff fortsatte med ett kort besök till Meteorita Söderfjärden, där kraterguiden Solveig Pått guidade oss. Därefter var det dags med besök på Stundars och den nya utställningen om emigrationen från Solfbygden till USA kallad "Amerika". Utställningen lyfter fram många intressanta historiska fakta och bland berättelserna och fotografierna hittade vi fler släktingar till Wade. Men även lanthandeln och skolan väckte intresse (både Wade och Nancy har arbetat som lärare).

Utfärden avslutades med ett besök på Solf kyrkogård, där Jonas och Helen förtjänstfullt hade letat reda på förfädernas gravar. Det var säkert en sentimental upplevelse för Wade när han fick se sina förfäders och släktingars gravar.

Vi avslutade dagen med middag på restaurang Berny's i Replot. Under middagen hann vi ventilera mycket mellan himmel

Wade Brynellsen vid farmors farfar August Claesson Hellmans grav i Solf.

och jord, men speciellt det kommande presidentvalet i USA väckte intresse. Wade och Nancy är bägge demokrater, men var inte helt övertygande om Joe Bidens möjligheter om att bli omvald. Nu vet vi att han stigit åt sidan och släppt fram Kamala Harris som presidentkandidat, ett val som paret understödde. När ni läser detta, vet vi också vem som valts till USAs nästa president.

Wade och Nancy var tacksamma för det varma välkommandet, allt vi ordnat åt dem och alla platser de fick besöka. Efter middagen flög Wade och Nancy vidare till Stockholm, därifrån de åkte på en femtondagarskryssning i Östersjön innan de återvände hem till USA.

Vi fick alla en stående inbjudan att komma och hälsa på i Sacramento, Kalifornien, där paret bor, om vi har vägarna förbi... ■

Gamla kommunalgården rivs

TEXT: KENTH NEDERGÅRD FOTO: KENTH NEDERGÅRD OCH RIVNINGSBILDER PETER BÅSK

I höst rivs den gamla kommunalgården i Solf. Kommunalgården torde vara byggd på 1930-talet, och den gamla sockenstugan blev då riven.

I kommunalgården bodde hälsosystemen Anna Ahlskog i nedre våningen. Kommunsekreteraren Åke Weegar med familj bodde även där, tills de byggde egen gård. I övre våningen fanns rådgivning, läkarmottagning, kommunkansli och här sammanträdde kommunfullmäktige för Solf kommun.

Kommunalgården byggdes ut i mitten av 1960-talet. I den nya delens bottenvåning tillkom en brandstation med byns brandbil

samt arkiv. Kommunkansliet flyttades till övre våningen.

Efter att Solf kommun fusionerats med andra kommuner och bildat Korsholms kommun 1973, ändrades verksamheten i kommunalgården. Rådgivningen och läkarmottagningen flyttade till nedre våningen i den gamla delen. I andra våningen fanns det nya daghemmet. I den nyare delen fick hemserviceutrymmen på bottenvåningen. Kommunens arkiv flyttades till Smedsby och endast föreningsarkivet lämnade kvar.

Senare byggdes en ny brandstation på Lallastået och verksamheten flyttade bort.

Daghemmet verkade i övre våningen tills man utrymde lokalerna pga dålig inomhusluft. Även rådgivningen och läkarmottagningen flyttade bort 2010 bort pga den dåliga inomhusluften. Lokalerna användes även några år för eftisverksamhet innan den flyttade ut hösten 2018. I samma veva flyttade hemservicepersonal till andra utrymmen och de senaste åren har kommungården stått tom förutom de lokaler som hemservice använt som serviceutrymmen.

Texten bygger på information ur historiken” Solf historia från 1900-talets Solf” kompletterat med aktuella uppgifter. ■

Sulvan kyläyhdistyksen joulutervehdys

JOULU LÄHESTYY KOVAA vauhtia ja me kyläyhdistyksessä haluamme näin tuoda valoa ja iloa kylään vuoden pimeimpään aikaan. Perinteen mukaan järjestämme joulun avajaiset Sulvan keskustassa 23.11., jossa sytytetään yhdessä jouluvalot ja iso joulukuusi. Ilta tulee olemaan täynnä yhteishenkeä ja joulutunnelmaa koko perheelle, joten ota läheisesi mukaan ja tule viettämään joulun saapumista kanssamme!

Kyläyhdistys kerää rahaa seinämaalaukseen, joka on valmistumassa kyläkeskustamme keväällä. Olemme tilanneet taiteilija Kyösti Linnalta tämän taideteoksen, ja olemme vakuuttuneita, että siitä

tulee kylämme perinteiden, luovuuden ja eteenpäin suuntautuvan ajattelun symboli. Olemme erittäin kiitollisia jo saamastamme tuesta, mutta varainke-ruu on edelleen käynnissä ja kaikki lahjoitukset, pienet tai suuret, ovat erittäin tervetulleita.

Kyläyhdistyksellä on myös jatkuvaa yhteistyötä Sulvan Koti ja Koulu-yhdistyksen, Sulvan RKP:n ja kunnan kanssa keskusta-alueen kehittämiseksi. Teemme yhdessä työtä tehdäksemme kylän ytimeä entistä mukavamman ja elävämmän kohtaamispaikan meille kaikille. Osana tätä työtä on ideoita, johon kaikki kyläläiset ovat tervetulleita

jakamaan ajatuksiaan, ehdotuksiaan ja toiveitaan. Toivomme runsasta osallistujamäärää ja monia mielenkiintoisia ideoita.

Näiden toimintojen ja hankkeiden ollessa täydessä vauhdissa, me kyläyhdistyksen jäsenet haluamme toivottaa teille kaikille oikein hyvää joulua ja onnellista uutta vuotta. Odotamme innolla kylämme kehittämistä yhdessä vuonna 2025 ja toivottamme teille kaikille mukavaa ja rauhallista joulun aikaa!

*Jonathan Hemming
Solf byaråd, ordförande*

Kylän
joulutähdet ja
joulukuusen valot
sytytetään

Joulunavaus

Lauantaina 23.11.2024

klo 15 - 17:00

ent. pankin pihalla kylän keskustassa

Perinteistä ohjelmaa

- musiikkia
- yhteislaulua
- joulutervehdys
- joulupukki vierailee
- joulumarkkinat: leivonnaiset, käsityötä, arvontaa, tarjoilua

HUOM! Pysäköinti koulun tai kirkon pihalla

Joulupukki tulee!
Muista toivelista!

Sune on Suomen nopein 70-vuotias

SUOMESSA EI OLE yli 70-vuotiaista henkilöä, joka pysyisi Sulvan Tallbackenin Sune Träskelinin rinnalla 800–10 000 metrin juoksulenkeillä. Tuskin koko maailmastakaan löytää sellaista henkilöä. Sune ylpeilee myös Suomen ennätyksistä 1500 metrin ja 5000 metrin maantiematkoilla vuodesta 2022 lähtien.

Sune on jalkapalloilija, joka suoritettuaan lähes 70 maratonia 70-vuotiaana tajusi, ettei hän ollut menettänyt paljoakaan nopeudestaan. Hän yritti kilpailla ikäluokassaan Suomen mestaruuskilpailuissa ja kävi ilmi, että hän voitti kaiken, mihin hän osallistui. Hän yritti myös kilpailla H70:n MM-kil-

pailuissa ja siellä hän pääsi lähelle mitalia. Se oli hieno MM:n neljäs sija, ja lisäksi hänet huomioitiin uudella Suomen ennätysajalla, 5,12 1500 metrillä, ennätys, joka todennäköisesti kestää vielä pitkään.

Mikä on 73-vuotiaan sulvalaismiehen menestymisen salaisuus? Hän ei ole koskaan aiemmin harrastanut huippuurheilua.

– Naurettavan vähän treeniä, Sune nauraa. Ainakin verrattuna moniin kilpailijoihini, jotka kilpailivat eliittitasolla. Tyydyn 20-30 kilometriin viikossa, joten en ole koskaan kuluttanut konettani loppuun.

Sunella on hieman erilainen harjoittelufilosofia:

– Olen usein Västersolfin Sportstuganilla. Siellä juoksen tavallisesti intervaleja 400 metrin pituista ylämäkeä pitkin. On tärkeää satsata voimaan pitkien juoksujen sijaan.

Sune Träskelin jakaa mielellään vinkkejä keski-ikäisille naisille ja miehille, jotka haluavat kuntoon – ja ylläpitää sen:

– Tärkeintä on nostaa syke kolme kertaa viikossa ja välttää asioita, jotka väsyttävät ja uuvuttavat. Jos et voi juosta, on hyvä mennä myös kuntoosalille. On tärkeää, ettei 50- tai 60-vuotiaana luovuta kokonaan, sillä silloin on vaikea aloittaa uudelleen pitkän tauon jälkeen eikä se välttämättä onnistu. ■

Muraalimaalaus

SMN Agricenterin viljamakasiinin seinälle

TAIDETEOS MURAALIMAALUKSEN MUODOSSA maalataan kahdelle SMN Agricenterin viljamaksiinin seinälle keväällä 2025. Maalattava seinäpinta on noin 100 m² per seinä. Juuri Munsmon ja Sulvan koulun puoleiset seinät koristellaan seinämaalauksilla. Teos liitetään sulvalaiseen ympäristöön.

Teoksen alustava työnimi on ”Härlig är jorden”, koska se heijastaa rakennuksen toimintaa, mutta myös koulun toimintaa ja koko Sulvan edustamaa elinympäristöä.

Maalaamisen on määrä tapahtua keväällä 2025. Olemme jo saaneet paljon sponsorointia yrityksiltä ja yksityishenkilöiltä. Olemme saaneet apurahoja myös Mustasaaren kunnalta ja William Thuringin säätiöltä.

Loput 17 800 euron budjetista kerätäkseen Sulvan kyläyhdistys on käynnistänyt 30.11.2024 päättyvän avoimen keräyksen, johon kuka tahansa voi osallistua haluamallaan summalla tukeakseen hanketta. Keräilyluvan numero on RA/2024/1300. Auta meitä saamaan kaksi seinämaalauksia lahjoittamalla varainkeruutilille FI96 4055 0017 9926 17. Lisäkysymyksissä voitte kääntyä Sulvan kyläyhdistyksen puheenjohtaja Jonathan Hemmingin puoleen, puh. 044-242 9981. Mahdollinen ylijäämä käytetään muihin hankkeisiin, jotka lisäävät viihtyvyyttä kylässä ■

Suunnistus

– jännittäviä kokemuksia kaiken ikäisille

SUUNNISTUS ON MONIPUOLINEN LAJI, joka houkuttelee kaiken ikäisiä harrastajia ja yhdistää fyysisen harjoituksen henkiseen haasteeseen. Suunnistus on elinikäinen laji, jossa on eri luokkia lapsille, nuorille, aikuisille ja eläkeläisille ja jossa koko perhe voi harjoitella ja kilpailla yhdessä.

Monipuolinen urheilulaji

Sisarukset Caj ja Fia Snickars aloittivat suunnistuksen lapsena. Heidän vanhempansa Christer ja Virpi aloittivat suunnistuksen aikuisena ja ottivat pian lapset mukaansa. Fia kilpailee edelleen Solf IK:ssa, kun taas Caj kertoo kilpailevansa nyt Grankulla-yhdistyksen OK77:ssa.

Caj pitää suunnistuksesta, koska se on luonnonläheistä ja monipuolista.

Luonnossa oleminen ei vaadi vain fyysistä voimaa, vaan sinun on myös käytettävä päästäsi ja valittava paras tie, Caj selittää.

Fia nauttii myös kilpailemisesta ja arvostaa kilpailuhenkeä. Suunnistajat tapaavat myös etukäteen keskustellakseen toistensa kanssa. Suunnistaminen voi myös auttaa luomaan yhteyksiä ja saamaan monia uusia ystäviä.

Yhteisöllisyys on suurin etu, sanoo Fia, joka pitää myös siitä, että suunnistus on vauhdikasta lajia ja että pitää tehdä monta asiaa yhtä aikaa.

Suunnistaminen on auttanut minua työssäni ja luen tekstit nopeasti lennossa, Fia kertoo esimerkkinä ja kertoo voivansa sitten olettaa asioita ja valmistautua tarvittavan. ■

Storödon

– Sulvan pitäjänmakasiini

SUURI, PUNAINEN RAKENNUS kirkon vieressä on kirjaimellisesti ollut elämän ja kuoleman ero monille Sulvan asukkaalle vuosien ajan. Täällä viljelijät säästivät viljaa huonompia aikoja varten, esimerkiksi kun sadonpuute ja sitä seurannut nälänhätä iski maaseudulle.

Lähes tasan sadan vuoden ajan pitäjänmakasiini oli Sulvan tapahtumien keskipiste muutaman päivän ajan joka kevät ja syksy. Vuodesta 1858 vuoteen 1956 asti pitäjänmakasiinin lainaus- ja säästämis-toiminta nousi suureen rooliin. Lainatun viljan lisäksi sinne varastoitiin myös ”köyhää viljaa”, erityinen vero, jonka jokainen täysi-ikäinen kyläläinen joutui maksamaan viljana. Seurakunta jakoi sitä tarvitseville, ja puolustuskyvyttömistä lapsista sanottiin

”ne syntyivät suuresta punaisesta”.

Erityisen tärkeää Sulvalle oli kuitenkin viljan korko, jonka viljelijät maksoivat lainoista, ”kolme kappa tynnyriä kohden”, eli noin kymmenen prosenttia. Ylijäämä voitiin huutokaupata ja varata riittävästi rahaa kassaan. Viljelijät saivat lainata sieltä, kun he halusivat ostaa jotain suurta, kuten ensimmäiset hevosvetoiset niittokoneet, ja seurakunnan varasto toimi silloin pankkina. Näiden tulojen ansiosta kunnat pystyivät myös tekemään suurempia investointeja, kuten rakentamaan kouluja ja siltoja tai perustamaan puimayrityksiä. Tästä potista maksettiin osa sotakorvauksista Sulvan kunnassa, ja karjalaiset saivat lainata siemeniä kylään vaeltaessaan. ■

Vanha kunnantalo puretaan

TÄNÄ SYKSYNÄ Sulvan vanha kunnantalo puretaan. Kunnantalo rakennettiin todennäköisesti 1930-luvulla ja samalla tontilla ollut vanha pitäjäntupa purettiin.

Kunnantalolla oli aiemmin sekä asunto- että neuvontapalvelu, lääkäriasema ja kunnanvirasto. Sulvan kunnan valtuusto kokoontui talossa. Kunnantaloa laajennettiin 1960-luvun lopulla. Uuden osan pohjakerrokseen lisättiin paloasema paloautoi-

neen ja arkistointeen. Kunnanvirasto siirrettiin yläkertaan.

Kun Sulvan kunta liitettiin muihin kuntiin ja muodosti Mustasaaren kunnan vuonna 1973, toiminta kunnantalolla muuttui. Neuvonta- ja lääkäriasema muutti vanhan osan alempaan kerrokseen. Toisesta kerroksesta löytyi uusi päiväkotitoiminta. Uudemmassa osassa kotipalvelu sai tilat pohjakerroksesta. Viime vuosina rakennus on ollut tyhji-
lään huonon sisäilman vuoksi. ■

Suuria määriä kaislaa

JOKAINEN MUNSMON SATAMASSA vierailut on varmasti huomannut, että satamaa lähimpänä tiiviisti kasvaneet kaislat ovat menneisyyttä. Tänä kesänä kaislaa leikattiin 13 hehtaarin alueelta ja kaislaa korjattiin noin 230 tonnia (yhteensä 255 tonnia eri paikoista). Viime kesänä kaislaa leikattiin kahdeksan hehtaarin kokoiselta alueelta ja sitä kerättiin 80 tonnia (yhteensä 160 tonnia).

Kaislantorjunta on ollut osa Vaasan kaupungin käynnistämää kaksivuotista hanketta, jolla on kaksi päätavoitetta. Ensimmäinen vuosi keskittyi lähiseudulla kasvavien kaislojen talteen keräämiseen ja murskatujen kaislojen hyödyntämiseen biokaasun raaka-aineeksi. Tänä vuonna selvitetään, kuinka se

tapahtuu kustannustehokkaimmalla tavalla.

Biokaasukäytön lisäksi kaislojen poistaminen parantaa veden laatua ja vähentää rehevöitymistä Eteläisellä kaupunginlahdella. Kaupunginlahden kunto on luokiteltu tyydyttäväksi huonon vedenkierron vuoksi. Useat joet valuvat lahteen ja tuovat mukanaan ravinteita maataloudesta. Puhdistamaton hulevesi tulee kaupungin keskustasta. Kaislat lisäävät ravinnekuperuudesta, vahingoittavat luonnon monimuotoisuutta, aiheuttavat hapenpuutetta ja johtavat kalojen kuolemaan. Tavoitteena on säilyttää Eteläinen kaupunginlahti avovesialueena.

Vaasan kaupungin projekti-koordinaattori Simo Marttila kertoo, että ajatus kaislojen

hyödyntäminen biokaasuksi tuli alun perin Vasan liikennepäällikkö Pertti Hällilältä. Hän halusi nähdä paikallisen syklin, jossa paikallisesti tuotettu kaisla muunnetaan biokaasuksi, jota voidaan käyttää paikallisliikenteen busseissa.

Työt Munsmossa alkoivat elokuussa lintujen pesintärauhan päättymisen jälkeen. Kesän aikana Vaasan kaupungin rannoilta oli leikattu kaislaa. Kaislanleikkaus kesti noin viikon. Materiaali kuljetettiin Suvilahteen, jossa

se murskattiin ja sulatettiin. Mädäntynyt massa kuljetettiin edelleen Stormossenille, jossa se poltetaan Stormossenin bioreaktoreissa.

Ensi kesänä kehitystyö jatkuu. Sitten on selvitetävä, miten koko prosessi korjauksesta kuljetukseen, varastointiin ja käsittelyyn sekä lopulliseen määränpäähän Stormossenin biokaasutuotannossa saadaan mahdollisimman kustannustehokkaaksi käyttämällä paikallisten toimijoiden kanssa yhteistyössä kehitettyjä laitteita. ■

VIEMÄRIPALVELUT / AVLOPPSSERVICE
Håkan Hjerpe Oy Ab

Tömning av brunnar
och öppning av stockningar.

Tel. 0400 60 49 46

Kira
050 5444 694

Öppet
Måndag-Torsdag

agrolink

tel: 347 5800
info@agrolink.net

- Datorer - tillbehör
- Service - installation
- Övervakningskameror
- Webbssidor, webbhotell, epost

**Begagnade premium-datorer
och Ipads med 1 års garanti**

Vi finns i Solf centrum, Solfvägen 213 (fd Aktia)

**Fredrikas
Restaurang-Ravintola**

måndag - torsdag 11-20
lördag - söndag 11-21
tel. 045 7876 2233

M-MARKET SOLF

Må-Fr 8-20
Lö 9-18
Sö 12-16

AW STÄDSERVICE

Vi Fixar Städningen

050 543 1503

Anette Westerback

Adress / Osoite
Solvvägen 106
65450 SOLF

Guy Westerlund
Tomas Smedman

service@stg.fi

Magnus Nyberg

**Bygger, inreder &
diamantborrning**

Tel. 050 4684 849, magnus.nyberg@netikka.fi

Solvvägen 213, SOLF • tel 044 24 22 950 • www.bellasandvik.fi

JPN GRANHOLM

- Fastighetsskötsel
- Dräneringsarbeten
- Gräv- och traktorarbeten
- Renoverings- och målningsarbeten
- Kiinteistöhuolto
- Salaojatyöt
- Kaivu- ja traktoriyöt
- Remontti- ja maalaustyöt

www.granholm.fi • info@granholm.fi • 0500 776624

**MASSAGE
HÖRNAN**

Klassisk massage
- vid muskelpåslag och värk
- återhämtande och muskelsvårdande
- avslappnande massage

Solf Ångsvägg 215, 65450 Solf tel 050-592 0680

Skolad massör **JENS HEINONEN**

Englund's
KAFFEFABRIK
Tack för att vi får rosta ditt kaffe!

**Vi utför
grundundersökningar**

T&J Holmback Ab Oy
050-3515 478
050-5623299
www.tjholmback.fi

SKUR'S DÄCK
MASKINSERVICE

RING: 050 330 97 54
Bildäck, Traktordäck, Service

florina

Solf blomsterhandel • Sulvan kukkakauppa
Ekgårdsvägen 15 Sundom • Tel: 050 56 69 221

Öppet: Må-Fr 9-17 Lö 9-14
Julöppet: Må-Fr 16-20.12 9-20
Lö-Sö 21-22.12 9-16 Må 23.12 9-20
Julafton 9-12

Info på Facebook & Instagram: blomsterhandel.florina

**Byns
cykelverkstad
och cykelbutik**

Välkommen!

SMN Agricenter

**SOLROSFRÖN, FÅGELKORV,
MATBORD MED MERA**

Öppet måndag-fredag 8-17

Solvvägen 218, Solf • 06-344 0515, 044-9829 081

Verifine
bokföring

Solvvägen 218 • Tel 050 5970834 • info@verifine.fi

Försäljning, service och reservdelar! Myynti, huolto ja varaosat!

FENDT

TIGA

AKU

STIHL

VALTRA

Sampo
ROSENLEW

japa

MASKINSERVICE • KONEHUOLTO
MARANDER

Cirkelvägen 15, 65100 Vasa • tel. 318 2950, 0500-364 688 • www.marander.fi • email: marander@maskin.netikka.fi

KUST
MEDIA

**Vi är lätta att
jobba med.**

